

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо дисертації Холманової Вікторії Володимирівни «Психологічні чинники суб'єктивного благополуччя працівників в ІТ-компаніях з різним типом організаційної структури» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 – Психологія, та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану дисертації

Холманова Вікторія Володимирівна закінчила у 2021 році Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, здобувши ступінь магістра з психології, а в 2022 р. вступила на програму підготовки докторів філософії за спеціальністю 053 – Психологія факультету психології.

Під час виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану Холманова Вікторія Володимирівна показала себе як творча, працездатна та відповідальна дослідниця. Вона повністю виконала індивідуальний навчальний план, успішно склавши всі екзамени та заліки; сумлінно виконувала всі етапи дослідження та приділила значну увагу апробації проміжних результатів на зарубіжних міжнародних наукових конференціях, з очною презентацією отриманих результатів.

У процесі роботи над дисертацією Холманова В.В. значно підвищила рівень навичок роботи з літературними джерелами та з оформлення результатів наукових досліджень, опанувала методи багатомірного аналізу даних у програмному середовищі JASP, оволоділа сучасними методами статистичного аналізу, зокрема, методами моделювання структурними рівняннями.

Під час навчання на ОНП “Психологія” дисертантка брала участь у наукових міжнародних конференціях, як з очними доповідями: “Belief in a Just World, Existential Fulfillment, and Subjective Well-Being of IT Professionals: Before and During Russia’s Invasion in Ukraine” - 19th biennial meeting of the International Society for Justice Research (ISJR), 23 - 26 липня 2023 р., м. Мюнхен (Німеччина); “Individualism-collectivism, attitude towards money and well-being of IT-professionals: before and during Russia’s invasion of Ukraine” - 37th Annual Conference of the European Health Psychology Society, 4 - 8 вересня 2023 р., м. Бремен (Німеччина), так й з дистанційною участю: “Реконцептуалізація культурного виміру індивідуалізму-колективізму в сучасній психології” - LXIV-а Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку», 07 січня 2026 р., м. Гент (Бельгія). Тези цих доповідей були опубліковані у матеріалах конференцій. Результати її дисертаційного дослідження заслуховувалися та обговорювалися на щорічних аспірантських симпозиумах факультету психології ХНУ ім. В.Н. Каразіна у 2024, 2025 рр.

Виконавши обсяг дисертаційної роботи, Холманова В.В. здобула необхідні компетентності наукового дослідника, вона володіє методологією проведення досліджень, здатна розв'язувати комплексні проблеми в психологічній сфері,

використовувати новітні методи наукового пошуку, досягати наукових результатів, що створюють нові знання.

Дисертаційна робота Холманової В. В. є самостійним завершеним науковим дослідженням, у якому подано теоретично та емпірично обґрунтовані положення і практичні рекомендації щодо чинників суб'єктивного благополуччя працівників ІТ-компаній з різним типом організаційної структури, зокрема в умовах воєнної агресії.

Актуальність обраної дисертанткою теми зумовлена, з одного боку, динамічним розвитком ІТ-галузі в Україні та світі та необхідністю збереження її конкурентоспроможності на глобальному ринку праці, що вимагає глибокого розуміння психологічних чинників благополуччя фахівців, а з іншого - істотним зростанням психоемоційного навантаження на працівників ІТ-сфери, особливо в умовах воєнної агресії.

Своєчасність дослідження цієї проблематики на сучасному етапі визначається наявністю прогалини в сучасних психологічних знаннях щодо науково обґрунтованого врахування соціокультурних установок та переконань ІТ-фахівців у процесах добору й розподілу персоналу для роботи в різних типах організаційних структур, зокрема плоских та вертикальних, з метою забезпечення ефективної організаційної взаємодії та підтримки психологічного благополуччя працівників.

Метою дисертаційної роботи є дослідження внеску екзистенціальної сповненості та соціальних установок в суб'єктивне благополуччя працівників ІТ компаній з різним типом організаційної структури, а також з урахуванням змін, обумовлених війною. Холманової В.В. вдалося досягти поставленої мети і розв'язати обумовлені нею задачі.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, викладених у роботі, підтверджується застосуванням широкого спектру релевантних завданням теоретичних та емпіричних методів дослідження.

Серед ключових результатів дослідження, що характеризуються різним рівнем наукової новизни, слід відмітити такі:

- вивчено внесок культурних орієнтацій (вертикальний та горизонтальний індивідуалізм-колективізм) в суб'єктивне благополуччя; встановлено, що в компаніях з різним типом організаційної структури різні культурні орієнтації роблять значущий внесок у суб'єктивне благополуччя, а саме - в ієрархічних організаціях значущими предикторами суб'єктивного благополуччя є вертикальні установки, в той час як у плоских організаціях значущими є горизонтальні установки;

- встановлено відсутність розбіжностей в показниках суб'єктивного благополуччя ІТ-фахівців, що працюють у плоских та ієрархічних організаціях;

- встановлено розбіжності у показниках суб'єктивного благополуччя, а також внутрішніх ресурсів у працівників ІТ компаній, які мають різні профілі вертикального та горизонтального індивідуалізму-колективізму;

- вивчено внесок віри в справедливий світ, віри в силу грошей та екзистенційної сповненості в суб'єктивне благополуччя; отримані результати

свідчать про те, що суб'єктивне благополуччя українських ІТ працівників насамперед визначається екзистенційною сповненістю та вірою у справедливість світу для себе, на тлі яких внесок культурних орієнтацій та фінансових установок не є значущим;

- встановлено значущі розбіжності у досліджуваних показниках на 3х етапах дослідження: мирний час (2021-й рік), перший рік війни (2022), третій рік війни (2024);

- побудовано медіаційні моделі, які пояснюють внесок війни, віри в справедливий світ, екзистенційної сповненості в суб'єктивне благополуччя працівників ІТ компаній; доведено, що війна знижує суб'єктивне благополуччя ІТ-фахівців опосередковано через руйнування екзистенційної сповненості та персональної віри у справедливий світ, у той час як віра у справедливість світу для всіх залишається на першому році війни відносно стабільним внутрішнім ресурсом, що підтримує віру в особисто справедливий світ та екзистенційну сповненість.

У своїй сукупності наведені результати зумовлюють новизну дослідження.

Результати дослідження мають практичну цінність. Створено робочу програму навчальної дисципліни "Суб'єктивне благополуччя працівників ІТ компаній". Програму впроваджено для викладання в корпоративній академії для підвищення кваліфікації працівників відділу персоналу та керівників проектів та програм ТОВ "Інтелліас". Розроблені рекомендації з підтримки суб'єктивного благополуччя працівників ІТ для компанії "Інтелліас". Рекомендації було презентовано в вигляді доповіді на корпоративному заході IntelliMorning під назвою "Щастя в ІТ - міф чи реальність". Матеріали дисертаційного дослідження використовуються в процесі підготовки керівників проектів та програм, спеціалістів HR служби компанії Інтелліас в складі програм корпоративної академії "Проектний менеджмент" та "Аналіз проектів". Матеріали дисертаційного дослідження використовуються в процесі підготовки фахових психологів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в рамках навчальної дисципліни «Психологія благополуччя».

Разом з тим, до тексту дисертації є такі зауваження:

1. Висновки до першого розділу мають бути скорочені й, одночасно, мають містити більш чітко сформульовані теоретичні гіпотези, на підставі яких висувуються гіпотези емпіричні.

2. Текст дисертації потребує виправлення друкарських помилок та окремих невдало побудованих речень.

Наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційної роботи знайшли відображення у науково-дослідній роботі, що виконувалася за участі автора: «Психологічні умови оптимального функціонування особистості та спільноти», № держреєстрації 0120U103363. Особистий внесок автора в розробку цієї теми полягає у висвітленні внеску екзистенційної сповненості та соціально-культурних установок у суб'єктивне благополуччя ІТ-працівників.

Результати дисертаційної роботи опубліковано у 3 наукових працях, з яких 1 стаття - в виданні включеного до наукометричної бази Scopus, Q2, 2 статті

опубліковано у наукових фахових виданнях, включених до переліку, затвердженого МОН України.

Зміст опублікованих праць відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. Основні положення дисертаційної роботи розглянуто та схвалено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях, за підсумками яких було опубліковано матеріали та тези доповідей. Зміст опублікованих праць розкриває сутність результатів проведеного дослідження.

Холманова Вікторія Володимирівна має високі фахові знання, володіє сучасними теоріями та концепціями у сфері психології; вміє здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень у галузі психології; продемонструвала вміння організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики; демонструє навички гнучкого мислення, наукової комунікації, презентації та оприлюднення результатів наукових досліджень. Вона продемонструвала високий рівень етичних міркувань та академічної доброчесності у процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення та впровадження їх результатів.

Наведене вище дозволяє стверджувати, що Холманова Вікторія Володимирівна виконала індивідуальний навчальний та індивідуальний науковий плани. Підготовлена нею дисертаційна робота на тему «Психологічні чинники суб'єктивного благополуччя працівників в ІТ-компаніях з різним типом організаційної структури» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, має високий теоретичний та практичний рівень; відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року, №44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року, №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та може бути після внесення змін з врахуванням зауважень рекомендована до попередньої експертизи та подальшого захисту у разовій спеціалізованій раді з подальшим присудженням ступеня доктора філософії з галузі знань Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 – Психологія.

Науковий керівник
доктор психологічних наук,
доцент, професор ЗВО кафедри
прикладної психології
факультету психології
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Підпис Ірини КРЯЖ засвідчую,
начальник відділу кадрів
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО